

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดียภายใต้ความร่วมมือ
BIMSTEC

ชื่อผู้วิจัย : นายสมพร วิทยานุกาพงศ์

สาขาวิชา : ภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและสาละวินศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- : ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
- : ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. มนัส สุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
- : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัติ ศรีแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการค้าระหว่างไทยกับกลุ่มความร่วมมือ BIMSTEC การค้าระหว่างไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และการค้าระหว่างไทย - อินเดีย 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญและศักยภาพและความพร้อมของผู้ค้าไทย เมียนมาร์ อินเดีย ในการเป็นเครือข่ายผู้ค้าไทย - เมียนมาร์- อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC และ 3. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย - เมียนมาร์ - อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC ซึ่งดำเนินการใน 3 พื้นที่ ได้แก่ เมืองกรุงย่างกุ้ง เมืองเซินไน และเมืองเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจากผู้ค้าและผู้เกี่ยวข้องจากไทย-เมียนมาร์-อินเดียจำนวน 3 กลุ่มๆละ 30 คน รวมจำนวน 90 คนในการศึกษาผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือไปยัง กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ ประเทศไทย สำนักส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เมืองย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และ เมืองเซินไน ประเทศอินเดีย ในการประสานผู้ค้าส่ง ผู้ค้า SMEs และผู้ค้า (Trader) ข้ามแดนและผู้ค้าตามแนวตะเข็บชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย-เมียนมาร์และผู้ประกอบการค้าจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และประเทศอินเดียจำนวนชาติละ 30 คนรวมเป็น 90 คน แบบเข้าร่วมโดยสมัครใจ และทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของผู้ค้า สภาพของผู้ค้า จำนวนและประเภทของการค้า และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการค้าของผู้ค้าที่ร่วมกิจกรรม รวมถึงข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและ ข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ค้าในการร่วมกิจกรรม, ข้อมูลปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าไทย-เมียนมาร์ และไทย-อินเดีย ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและของพื้นที่จัดกิจกรรม มีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 วิธีการ ได้แก่ 1. การสังเกตการณ์ 2. การสัมภาษณ์ 3. การส่งแบบสอบถามในพื้นที่และ 4. การสนทนากลุ่ม และรวบรวมข้อมูลประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ผลคะแนนที่ได้นำมาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามวิธี Rating Scales ประมวลผลข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและปัจจัยจากข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่มย่อย Focus Group และจากแบบสอบถามเพื่อประมวลข้อมูลองค์ความรู้หรือรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC จะนำมาซึ่งการวิจัยรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR) และอาศัยทฤษฎีการพัฒนาการสร้างสรรค์สัมพันธภาพและทฤษฎีการพัฒนาการสื่อสาร โดยใช้ยุทธศาสตร์การร่วมกันของผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องทั้งสามชาติ พบว่าสถานการณ์การค้าระหว่างไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ การค้าระหว่างไทย-อินเดีย และสถานการณ์การค้าระหว่างไทย-ความร่วมมือ BIMSTEC ที่มีสัดส่วนทางการค้าเพิ่มขึ้นไม่มากนักในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากทัศนคติและระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC การส่งเสริมการค้าที่ผ่านมาซึ่งเน้นการประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ค้า ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออก และผู้ผลิตในความรู้เกี่ยวกับความคืบหน้าของการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ตลอดจน การเผยแพร่บัญชีรายการสินค้าลดภาษี (Inclusion List) ที่ประเทศสมาชิกลำมาลดภาษีระหว่างกัน การดำเนินกลยุทธ์ในการส่งเสริมและพัฒนาทางการค้าโดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้ค้า (Trade) และผู้เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ผลิต (Supplier) ได้พัฒนาเป็นเครือข่ายผู้ค้าในกรณีผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC จึงมีความน่าสนใจและจำเป็นเร่งด่วน โดยปัจจัยที่สำคัญและศักยภาพความพร้อมผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ในการเป็นเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC มีระดับการค้าเป็นผู้ค้ารายใหม่ (นิติบุคคล) มีประเภทของการค้าเป็นการส่งออกและนำเข้า โดยมีการส่งออกและนำเข้าประเทศไทยเป็นหลัก มีประเภทของการค้าที่กลุ่มตัวอย่างทำการค้าคือ เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ สิ่งทอ วัสดุก่อสร้างและอุปกรณ์ โดยใช้พาหนะขนส่งทางเรือและมีการจัดทำประกันภัยสินค้า และมีการชำระเงินโดยการเครดิต ใช้สกุลเงินบาทและสกุลเงินรูปีเป็นหลักในการทำการค้าชายแดน กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านเงินทุน ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ตลอดจนการ

ประชาสัมพันธ์ การพบปะเจรจาระดับผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของประเทศคู่ค้าและรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ภายใต้ความร่วมมือ BIMSTEC ดังกล่าวจะต้องอาศัยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ค้าในการพัฒนาเครือข่ายผู้ค้าไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ที่สอดคล้องกับมิติทางวัฒนธรรม ในการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งทางด้านการจำหน่าย แลกเปลี่ยนสินค้า และปัจจัยการผลิตที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

Title : Development of Thai-Myanmar-India Trader Network Model Under BIMSTEC.

Author : Mr. Somporn Viriyanupaphong

Program : Mekong and Salween River Basins Regional Studies

Thesis Advisor : Prof. Emeritus Dr. Anurak Panyanuwat Chairman
 : Prof. Emeritus Dr. Manat Suwan Member
 : Assist. Prof. Dr. Anuwat Srikaew Member

ABSTRACT

This research had 3 objectives: to study 1) the trade situation between Thailand and other countries under BIMSTEC in particular Thailand-Myanmar and Thailand-India; 2) the important factors and the capacity and readiness of the Thai, Myanmar and Indian traders to be the trader network of Thailand-Myanmar and India under BIMSTEC and 3) the development model of the Thai-Myanmar-India trader network under BIMSTEC Rangoon, Chennai and Chiang Mai. The sample group was three groups of traders and relevant people from three countries; 30 per group or 90 people altogether. Primary data collection was the general information on Thai-Myanmar-Indian traders, characteristics of traders and their conditions, number and types of trade, trading behavior and activities, including basic economic data, documentary data from the state and private agencies as well as relevant studies. The research methods were: 1) observation, 2) interviews, 3) questionnaires and 4) group conversations. The data was and analyzed using descriptive statistics. The score was compared to the means by rating scales. This research applied the Participatory Action Research (PAR) and the Relationship Development Theory and the Communication Development Theory. It was found that the trade ratio did not rise much recently due to the attitude and level of relationships among the traders. The strategy for trade promotion to form the trader network in Thailand-Myanmar-India under BIMSTEC became urgent. The important factors depended on the participation of the trader network to develop the network on the cultural dimension to create mutual knowledge and understanding for mutual benefits.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดมา ผู้เรียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสนอแนวทางและข้อคิดเห็น เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวิวัฒน์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร. ประหยัด ปานดี รองศาสตราจารย์ ดร.ธนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ ศรีแก้ว และรองศาสตราจารย์ ดร.ประยูทธ วงศ์เป่ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ให้คำแนะนำข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ เพื่อนๆ พี่น้องบัณฑิตสาขาวิชาภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง รุ่นที่ 2 ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นอันเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่การสรุปผลการวิจัย

ขอขอบคุณทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจตลอดมาจนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ บุพการี คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องมา ณ ที่นี้

สมพร วิริยานุภาพงศ์